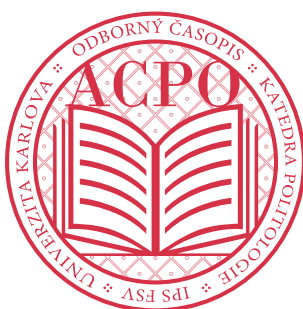

ACTA POLITOLOGICA

www.acpo.cz

RECENZOVANÝ ČASOPIS | PEER-REVIEWED JOURNAL

2022 | Vol. 14 | No. 1 | ISSN 1803-8220

BÍLÝ, Jiří a kol. (2020). *Demokracie a postdemokracie v Evropské unii – Aktuální náměty a možná východiska*. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 114 s. ISBN 978-80-7556-066-7.

RECENZE MARIÁNA SEKERÁKA
REVIEW FROM MARIÁN SEKERÁK

https://doi.org/10.14712/1803-8220/36_2021

Published: 28/01/2022

Tento článek podléhá autorským právům, kopírování a využívání jeho obsahu bez řádného odkazování na něj je považováno za plagiátorství a podléhá sankcím dle platné legislativy.

This article is protected by copyright. Copying and use of its content and presenting it as original research without proper citation is plagiarism, which is subject to legal sanctions.

Katedra politologie Institutu politologických studií
Fakulta sociálních věd Univerzity Karlovy

Department of Political Science, Institute of Political Studies
Faculty of Social Sciences, Charles University

BÍLÝ, Jiří a kol. (2020). *Demokracie a postdemokracie v Evropské unii – Aktuální náměty a možná východiska*. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 114 s. ISBN 978-80-7556-066-7.

V roce 2020 přibýlo do řad české akademické produkce v oblasti sociálních věd pozoruhodné dílko, oficiálně v podobě kolektivní monografie. Obsahově se pohybuje na pomezí politologie, ekonomie, filozofie, sociologie a regionálních studií. Autorský kolektiv poměrně útlé knížky o „*demokracii a postdemokracii v EU*“ tvoří až patnáct autorů a autorek z České republiky, Polska a Slovenska, díky čemuž publikace svým charakterem připomíná spíše sborník samostatných studií, které na sebe ne vždy nezbytně tematicky navazují. O tom svědčí i fakt, že jednotlivé subkapitoly jsou psány česky, slovensky a anglicky, tedy vícejazyčně, což u kolektivních monografií nebývá příliš zvykem, a to ani v zahraničí. Část z nich (subkap. 1.2, 2.1, 2.3, 2.4, 2.5) je doplněna také o grafický materiál v podobě tabulek a grafů. Jak již bývá u publikací z produkce Vysoké školy evropských a regionálních studií zvykem, u jednotlivých kapitol nejsou uvedeni autoři a autorky. Existuje separátní seznam, kde je k jednotlivým osobám přiřazeno pouze číslo kapitoly. Osobně takovýto způsob přisuzování autorství nepovažuji z praktických důvodů za šťastný, jelikož to jednak zhoršuje orientaci čtenářů v tom, kdo danou subkapitolu napsal, ale také komplikuje situaci především pro studenty a studentky VŠ, kteří a které konkrétní části knihy nezřídka citují tak, jako by je napsal editor.

Text je rozdělen do dvou nestejně dlouhých kapitol: *Slovensko versus Evropská unie* a *Partneři versus Evropská unie*. Zajímavé je právě toto jejich pojmenování používající slovo „*versus*“, které má možná evokovat jakýsi rozpor, tenzi nebo dokonce konflikt s Evropskou unií či v rámci ní. Ačkoli byla publikace vydána českou soukromou vysokou školou, patrně kvůli značnému počtu autorů a autorek ze Slovenska je první z kapitol (či-

tající však pouhé dvě subkapitoly) zaměřena právě na Slovenskou republiku. Jak již bylo uvedeno, obsahově jednotlivé části značně varíují, a tak se může čtenářstvo obeznámit jak s problematikou ekonomické diplomacie členských zemí EU, tak s otázkou vládních výdajů, Lisabonské strategie či kohezní politiky EU v kontextu priorit Slovenska.

Jelikož omezený prostor recenze zneumožňuje věnovat se podrobné analýze všech subkapitol, omezme se na politologické hledisko. Z této perspektivy lze za nejzajímavější označit části věnované postdemokracii v EU (autor Ján Koper), úvahám německého sociálního filosofa Jürgena Habermase o Unii (autor Jiří Bílý; současně editor knihy a autor úvodu) a politickému influencerství (autoři Peter Ondria a Zuzana Kulašiková), což je v kontextu současného pokročilého politického marketingu velmi aktuální téma. Je zjevné, že každý z autorů a autorek publikace byl omezen, pokud se jedná o rozsah textu, takže hodnotit přílišnou stručnost či jistou „*úspornost*“ ve vyjadřování by nebylo férové. Na druhou stranu, je možné konstatovat, že určitě nebyl vyčerpán tematický potenciál, což platí nejenom o výše zmíněných částech.

V části věnované postdemokracii se autor věnuje kompetencím a vztahům jednotlivých unijních institucí a reflektuje je ve světle známé koncepce postdemokracie Colina Crouche. Vzhledem k tomu, že monografie byla vydána v roce 2020, je pochopitelné, že nebylo možné reflektovat Croucheovu nejnovější knihu „*Post-Democracy After the Crisis*“ (Londýn: Polity Press, 2020).

V případě subkapitoly věnované Habermasovi se autor věnuje komentování částí jeho zásadních i méně známých děl. Se slavným německým filozofem souhlasí v tom, že v EU „*vznikla nerovnováha mezi účastí národů, jejichž zájmy zastupují politické elity*

v Bruselu, a unijními občany lhostejnými ke svým zástupcům ve Štrasburku“ (s. 85). Škoda, že Bílý více nerozvíjí některé myšlenky, které jsou pouze načrtnuty, a nečerpá více také ze sekundární literatury na toto téma, jelikož Habermasovu politickému myšlení byla už i u nás věnována náležitá pozornost jak z řad filozofů, tak politických teoretiků. Jakoby omylem převzatý odjinud působí závěrečný odstavec na s. 86 krátce věnovaný myšlení amerického filozofa Harryho Frankfurtu, emeritního profesora Princetonské univerzity.

Část o politických influencerech je jakousi stručnou propedeutikou do daného tématu, přičemž v ní autoři objasňují základní pojmy, zasazují problém do širšího kontextu masifikace a posilování role sociálních sítí, zmiňují právní rámec problému a předkládají také pár příkladů aktuálních influencerů

v oblasti politiky. Bohužel tato část zůstává jen určitým nástinem a není rozvinuta šířeji. Je to však jistě námět pro potenciální další výzkum v podobě samostatné, analyticky zaměřené studie.

Na závěr zmiňme ještě drobnou kritickou poznámku k celé publikaci. Ta směřuje především ke grafické úpravě (obálka i typografie) a k seznamu literatury. Bylo by jistě vhodnější rozčlenit zdroje do sekcí odborná literatura a dokumenty, příp. také popularizační a názorové texty dostupné na internetu. A také vyvarovat se chyb, jakou je až šestinásobné uvedení té samé publikace od J. Habermase (2003) na s. 105, byť pokaždé s jinou paginací. Přínos recenzované publikace spočívá především v její pestrosti, otevírání různorodých témat a poskytování základu pro další potenciální výzkum v analyzovaných oblastech.

Marián Sekerák¹

¹ PhDr. Marián Sekerák, Ph.D. je pracovníkem AMBIS Vysoká škola, a.s. (Lindnerova 571/1, 180 00 Praha 8). Kontakt: marian.sekerak@ambis.cz. ResearcherID: K-7832-2016. ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-1263-935X>. Scopus ID: 55359067900.